

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA
ZA EDUKATORE ODRASLIH I
KNJIŽNIČNO OSOBLJE:
Priručnik za starije osobe

ERASMUS+ Ključna aktivnost 2
Strateška Partnerstva
u području obrazovanja odraslih

THE 3rd READING AGE

Potpore Europske komisije proizvodnji ove publikacije ne predstavlja potporu sadržaju koji odražava samo stavove autora i Komisija ne može biti odgovorna za uporabu sadržanih informacija.

Vodeća organizacija

Unione della Romagna Faentina

Organizacija koja sudjeluje

Gradska knjižnica Rijeka, GLAFKA, ArtSmart, EUNI Partners, Dante

Sadržaj

Treća dob čitanja

Projekt

Program osposobljavanja za edukatore odraslih i knjižnično osoblje: Priručnik za starije osobe

Struktura treninga

Ishodi učenja

Modul 1 - Uvod u treću čitalačku dob Projekt

Priručnik za nastavnike s planom lekcije M1

Plan lekcije za F2F učenje - jedinica za učenje 1

Aktivnost Handout 1.1

Plan lekcije za F2F učenje - jedinica za učenje 2

aktivnost Handout 1.2 Samousmjereno

učenje Aktivnost M1.1

Samostalna aktivnost -usmjerena aktivnost učenja M1.2

Modul 2 - Karakteristike, potrebe i motivacije učenika viših razreda Priručnik za nastavnike s planom lekcije M2

Plan lekcije za F2F aktivnost učenja

Materijal 2.1

Aktivnost samousmjerenog učenja M2.1

Modul 3 - Književni klubovi: sudjelovanje i dijeljenje

Priručnik za nastavnike s planom lekcije M3

Plan lekcije za F2F aktivnost učenja

Handout 3.1

Modul 4 - Književni klubovi: digitalne vještine i alati za starije učenike

Priručnik za nastavnike s planom lekcije M4

Plan lekcije za F2F

učenje Aktivnost samousmjerenog učenja M4.1

Modul 5 -

Priručnik za nastavnike evaluacije s planom lekcije M5

Plan lekcije za F2F učenje

Aktivnost Handout 5.1

Aktivnost Handout 5.2

Uvod

Treća dob čitanja

Projekt

Računala, internet, korištenje WIFI-ja, razne web stranice i aplikacije postali su neodvojivi dio naše svakodnevice. Međutim, postoji značajan dio naše zajednice koji je najveći dio života proživio bez korištenja navedenih tehnologija i teško se tome prilagođavaju.

Stariji građani koji ne posjeduju osnovne digitalne kompetencije ne mogu koristiti mogućnosti koje digitalne tehnologije nude u svakodnevnom životu.

Štoviše, suprotno uvriježenom mišljenju da osobe starije životne sobi najviše čitaju (jer imaju više slobodnog vremena, skloniji su tradicionalnijim oblicima zabave), kultura čitanja nije tako jaka i ne doseže sav potencijal

Projekt Treća dob čitanja ima za cilj djelovati na dvije linije intervencije:

- povećanje pristupa novim komunikacijskim tehnologijama za osobe starije životne dobi i razvoj kulture čitanja kod građana u dobi od 60+ godina
- razvoj kompetencija za nastavnike u obrazovanju odraslih i knjižničara koje radi s osobama starije životne dobi kako bi mogli prilagoditi svoje podučavanje lokalnom kontekstu i potrebama polaznika-razvoj novih obrazovnih materijala i resursa usmjerenih na aktiviranje osoba starije životne dobi u digitalnom prostoru.

Projekt je artikuliran u različitim, usko povezanim resursima:

- Kurikulum online čitanja za osobe starije životne dobi: Kako postati digitalni čitatelj

Cilj mu je olakšati, potaknuti i preispitati čitanje za osobe starije životne dobi uz pomoć novih tehnologija.

- Portal zajednice za e-čitanje: Doba digitalnog čitanja

Portal za online učenje otvorenog koda koji sadrži aktivnosti i alate za podršku osobama starije životne dobi u pilotiranju kurikuluma.

- Program osposobljavanja za nastavnike u obrazovanju odraslih i knjižničare: Priručnik za osobe starije životne dobi stvoren je kako bi podržao implementaciju online kurikuluma čitanja za osobe starije životne dobi i portala zajednice e-čitanja i osigurao kvalitetnu obuku.

Program osposobljavanja za nastavnike u obrazovanju odraslih i knjižničare: Priručnik za osobe starije životne dobi namijenjen je nastavnicima u obrazovanju odraslih i knjižničarima.

Program će osigurati da nastavnici u obrazovanju odraslih i knjižničari mogu i znaju sljedeće:

- znati i moći koristiti sve alate projekta
- prepoznati karakteristike učenja i obrazovne potrebe osoba starije životne dobi
- sposobni su se prilagoditi obrazovnim potrebama osoba starije životne dobi
- pružaju pomoć i podršku u organizaciji i vođenju e-čitateljskog kluba za osoba starije životne dobi
- poznaju strategije za podučavanje digitalnih vještina osoba starije životne dobi
- sposobni su prepoznati i predstaviti usluge e-čitanja s najboljim značajkama za osoba starije životne dobi
- usporediti najbolje prakse u lokalnom i europskom kontekstu

Struktura treninga

Moduli	Teme/Aktivnosti	F2F (sati)	SDL (sati)	Povezani intelektualni rezultati/moduli
M1 Predstavljamo projekt Treća dob čitanja	Predstavljanje projekta Treća dob čitanja	3	1	Predstavljamo projekt, IO1 (Online Reading Curriculum) IO2 (mrežni portal) Facebook stranica, web stranica Treća dob čitanja, newsletter
	Naučite i upoznajte se s portalom zajednice e-čitanja: Doba digitalnog čitanja	2	1	IO2 internetski portal
M2 Potrebe i motivacije karakteristika učenika starijih razreda	Okruženja za učenje za starije osobe	1		IO1-IO2: Područje 1-Korištenje digitalnih tehnologija Područje 2-Kritičko čitanje
	Potrebe starijih osoba i čitanje kao socijalna uključenost i aktivno građanstvo	2	1	IO1-IO2: Područje 1-Korištenje digitalnih tehnologija Područje 2-Kritičko čitanje

M3 Čitateljski klubovi: sudjelovanje i dijeljenje	Posjet knjižnici 'Maria Goia' u Cerviji i susret s čitateljskim skupinama	3		IO1-IO2: Područje 4- Književni klubovi Područje 3 – Komuniciranje i raspravljanje
M4 Digitalne vještine i alati za starije polaznike	Podučavanje digitalnih vještina starijim polaznicima	1		IO1-IO2: Područje 1-Korištenje digitalnih tehnologija
	Usluge e-čitanja MLOL (Mrežna knjižnica medija) pregled i prezentacija	2	1	IO1-IO2: Područje 1-Korištenje digitalnih tehnologija
M5 Evaluacija	Odabir metoda vrednovanja za primjenu u projektu. Samoevaluacija i formativno aktivnosti ocjenjivanja koje će se koristiti za obuku.	2		IO1-IO2: Sva područja kurikuluma
Ukupno sati (F2F+SDL= 20 sati)		16	4h	

Jedan akademski sat (nastave/obuke) traje 45 minuta.

Ishodi učenja

Moduli	Znanje	Vještine	Stavovi
M1 Predstavljamo projekt Treća dob čitanja.	Opisati ciljeve, aktivnosti i intelektualne rezultate razvijene s projektom	Kontekstualizirati rezultate i rezultate projekta u određenoj zajednici, znajući potencijal svakog rezultata	Angažman zajednice, kohezija partnera
	Opisati IO2 online portal i njegove značajke	Predstaviti IO2 Online Portal zajednici i njegovu upotrebu	Spremni primijeniti nove načine za uključivanje članova lokalne zajednice u aktivnosti cjeloživotnog učenja
M2 Karakteristike starijih polaznika i njihove potrebe i motivacija	Identificirati karakteristike starijih polaznika, različite metode učenja, različita okruženja	Planirati korake za povećanje učenja na jednostavan i ugodan način, kako biste povećali samopouzdanje starijih polaznika	Sposobnost prilagodbe različitim metodama poučavanja, mentalna fleksibilnost
M3 Čitateljski klub: sudjelovanje i dijeljenje	Identificirati i prepoznati glavne karakteristike čitateljskih grupa i njihovu važnost za starije osobe	Kontekstualizirati iskustva i prilike čitalačkog kluba u određenoj zajednici	Sposobnost uključivanja članova lokalne zajednice u aktivnosti čitateljskog kluba, mentalna fleksibilnost, sposobnost komunikacije

<p>M4 Koje alate koristiti u radu sa starijim polaznicima</p>	<p>Identificirati tehnologije i ICT alate za rad sa starijim polaznicima, biti u tijeku s prilikama koje mediji i platforme zajednice mogu pružiti, lokalne inicijative i prednosti</p>	<p>Predstaviti inicijative, portale i ICT alate primjerene starijim polaznicima na ugodan način kako bi se mogli uključiti i informirati u životu zajednice dati primjer kako uspješno promovirati korištenje digitalnih tehnologija</p>	<p>Tražiti nove oblike komuniciranja, čitanja, učenja i informiranja u digitalnoj eri</p> <p>Spremni integrirati profesionalne alate s novim online alatima i resursima</p>
<p>M5 Evaluacija</p>	<p>Opisati formativno aktivnosti ocjenjivanja Opisati proces samoevaluacije</p>	<p>Provesti aktivnosti formativnog ocjenjivanja</p>	<p>Spremni primijeniti pristup temeljen za znanju kako bi kontinuirano poboljšavali ponudu učenja</p>

Modul 1 - Predstavljamo projekt Treća dob čitanja

Prvi modul uvodi i predstavlja projekt Treća dob čitanja.

Sastoji se od dvije različite aktivnosti: prezentacije i analize projekta u njegovim različitim artikulacijama, prezentacije platforme i upoznavanja s njezinim funkcioniranjem.

Priručnik za nastavnike s nastavnim planom M1

Naslov modula	Predstavljamo projekt Treća dob čitanja
Ciljna skupina	Nastavnici u obrazovanju odraslih i knjižničari
Svrha ovog modula	Cilj ovog modula je predstaviti Projekt Treća dob čitanja i njegove rezultate te se s njima upoznati.
Ishodi učenja modula	<ul style="list-style-type: none"> - opisati ciljeve, aktivnosti i intelektualne rezultate razvijene unutar projekta - opisati ciljeve, ishode učenja, aktivnosti šest modula online kurikulumu za starije polaznike - opisati ciljeve, ishode učenja, aktivnosti Portala zajednice e-čitanja: Doba digitalnog čitanja
Trajanje modula	7 sati (5 F2F 2 SDL)
Teme	Predstavljanje projekta Treća dob čitanja
Priprema	Računalni uređaj i internetska veza za pregledavanje platforme E-reading Community Portal: The Digital Reading Age https://www.3rd-reading-age.eu/io2drafts

Nastavni plan za učenje uživo - Nastavna jedinica 1				
Br.	Teme i podteme/aktivnosti učenja	Trajanje (minute)	Metode treninga	Potrebni materijali/oprema
1	<p>Dobrodošlica, aktivnost zagrijavanja i predstavljanje sudionika.</p> <p>Sudionici i nastavnik se predstavljaju i govore o svojim očekivanjima o ovom programu osposobljavanja.</p>	20	Plenarna sjednica	Olovke i materijal za bilješke za sudionike
2	<p>Predstavljanje projekta i njegove provedbe</p> <ul style="list-style-type: none"> - IO1 Kurikulum e-čitanja za starije polaznike: kako postati digitalni čitatelj - IO2 Portal zajednice za e-čitanje: Doba digitalnog čitanja - IO3 Program osposobljavanja za nastavnike u obrazovanju odraslih i knjižničare: Priručnik za rad s osobama starije životne dobi 	15	Plenarna sjednica	<p>Laptop i video projektor priključak za internet</p> <p>Digitalna ili tiskana kopija Kurikuluma</p> <p>Powerpoint prezentacija M1.1</p> <p>Olovke i materijal za bilješke za sudionike</p>
3	Pitanja	10	Plenarna sjednica	Flipchart i markeri
	pauza	15		

4	<p>Aktivnost br.1 Fokus na IO1 - Područje 1 Korištenje digitalnih tehnologija</p> <p>Nastavnik predstavlja IO1 - područje 1 - Korištenje tehnologija</p> <p>Nastavnik formira male grupe i traži od njih da evaluiraju IO1 - Područje 1 pomoću SWOT mreže</p> <p>Nastavnik traži od svake grupe da iznese svoja razmišljanja i procjene, a zaključke zapisuje na flipchart.</p>	5 30 10	Timska aktivnost Plenarna sjednica	Radni materijal 1.1 Digitalna ili tiskana kopija Kurikuluma Laptop i video projektor priključak za internet Olovke i materijal za bilješke za sudionike Flipchart i markeri
	Pauza	15		

	<p>Testiranje digitalne usluge: Nabavite iskaznicu knjižnice Manfrediana</p> <p>Iskaznicu knjižnice Manfrediana svaki sudionik dobiva ispunjavanjem obrasca na stranici. Nastavnici će pomoći sudionicima u sastavljanju obrasca (stranica je samo na talijanskom). Na kraju nastavnik pita sudionike - Koliko je lako/teško bilo dobiti iskaznicu za knjižnicu? - Koliko je lako/teško bilo učitati datoteku osobne iskaznice? -Kakva će pomoć starijim polaznicima možda trebati da u ovom procesu?</p>	15	Timska aktivnost	Laptop, tablet, pametni telefon priključak za internet Flipchart i markeri Olovke i materijal za bilješke za sudionike
6	Rasprava	20	Plenarna sjednica	Flipchart i markeri
7	Završna sjednica Nastavnik provjerava sa sudionicima imaju li završne nedoumice ili komentare.	10	Plenarna sjednica	Flipchart i markeri

Nastavni plan za učenje uživo - Nastavna jedinica 2

Br.	Teme i podteme/aktivnosti učenja	Trajanje (minute)	Metode treninga	Potrebni materijali/oprema
1	<p>Uvod Nastavnik predstavlja glavne teme ovog modula.</p> <p>Portal zajednice za e-Čitanje: Doba digitalnog čitanja</p> <p>Nastavnik se povezuje s portalom za čitanje i objašnjava njegove značajke i funkcionalnosti. Nastavnik ilustrira različite dijelove i objašnjava kako oni funkcioniraju</p> <p>https://www.3rd-reading-age.eu/io2drafts</p>	10 35	Plenarna sjednica	Laptop i video projektor priključak za internet Olovke i materijal za bilješke za sudionike
	Pauza	15		

2	<p>Aktivnost br. 2 Evaluacija portala</p> <p>Nastavnik formira male grupe koje će evaluirati Portal u pogledu pristupačnosti i primjenjivosti. Od svake grupe se traži da ocijeni sljedeće zajedničke pokazatelje na ljestvici od 1 do 5 (1 se u potpunosti ne slažem, 5 se u potpunosti slažem)</p> <p>Indikatori su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lako se registrirati na portalu - Lako je prepoznati različite upotrebe portala - Portal je jednostavan za korištenje - Dizajn i grafika su atraktivni i ugodni - Portal i njegovi resursi odgovaraju potrebama starijih polaznika - Portal i njegovi resursi odgovaraju potrebama prosvjetnih djelatnika i knjižničara <p>Nastavnik traži od svake grupe da iznese svoje zaključke evaluacije.</p>	35	Timska aktivnost	<p>Listić aktivnosti 1.2</p> <p>Laptop i video projektor priključak za internet</p> <p>Jedno računalo za svaku grupu</p> <p>Olovke i materijal za bilješke za sudionike</p>
3	<p>Završna sjednica</p> <p>Nastavnik provjerava sa sudionicima imaju li nedoumice ili komentare.</p>	10	Plenarna sjednica	Flipchart i markeri

Radni materijal 1.1

Naslov modula	Predstavljamo projekt Treća dob čitanja		
Naziv aktivnosti	Fokus na IO1 - Područje 1 Korištenje digitalnih tehnologija	Broj aktivnosti	1.1
Opis aktivnosti	Koristite ovu SWOT mrežu za procjenu a IO1 - područje 1		

SWOT ANALYSIS

STRENGTHS
Characteristics of the business or project that give it an advantage over others.

WEAKNESSES
Characteristics of the business that place the business or project at a disadvantage relative to others.

OPPORTUNITIES
Elements in the environment that the business or project could exploit to its advantage.

THREATS
Elements in the environment that could cause trouble for the business or project.

Radni materijal 1.2

Naslov modula	Predstavljamo projekt Treća dob čitanja																																	
Naziv aktivnosti	Ocjenjivanje portala	Broj aktivnosti	1.2																															
Opis aktivnosti	<p>Ocijenite portal odgovarajući na sljedeća pitanja</p> <p>- Lako se registrirati na portalu</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> </tr> </table> <p>- Lako je identificirati različite upotrebe portala</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> </tr> </table> <p>- Portal je jednostavan za korištenje</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> </tr> </table> <p>-</p> <p>Dizajn i grafika su atraktivni i ugodni</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> </tr> </table> <p>- Portal i njegovi resursi odgovaraju potrebama starijih polaznika.</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> </tr> </table> <p>- Portal i njegovi resursi odgovaraju potrebama prosvjetnih djelatnika i knjižničara</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> </tr> </table> <p>Skala ocjenjivanja</p> <p>1 – U potpunosti se slažem 2 – Slažem se 3 – Niti se slažem niti ne slažem 4 – Ne slažem se 5 – Uopće se ne slažem</p>				1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5																														
1	2	3	4	5																														
1	2	3	4	5																														
1	2	3	4	5																														
1	2	3	4	5																														
1	2	3	4	5																														

Aktivnost samostalnog učenja M1.1

Naslov modula	Predstavljamo projekt Treća dob čitanja		
Naziv aktivnosti	Otkrivanje kurikuluma online čitanja za osobe starije životne dobi: Kako postati digitalni čitatelj	Trajanje aktivnosti	1h
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> ● Upoznati se sa šest područja IO1 online kurikuluma čitanja za starije polaznike ● razviti analitičko mišljenje ● prespitati i prilagoditi pristup radu sa starijim polaznicima 		
Cilj aktivnosti	Završetkom ove aktivnosti steći ćete detaljno znanje o projektu TREĆA DOB ČITANJA IO1 - Kurikulumu online čitanja za starije polaznike: Kako postati digitalni čitatelj. Također ćete moći prilagoditi sadržaj kurikuluma za osobe starije životne dobi.		
Materijali potrebni za aktivnost	Potrebni su: <ul style="list-style-type: none"> - Materijali za bilježenje, olovka ili olovka - Digitalni uređaj: računalo, prijenosno računalo, tablet ili pametni telefon - Pristup internetu - TREĆA DOB ČITANJA IO1 - Kurikulum online čitanja za starije polaznike: Kako postati digitalni čitatelj 		
Detaljen upute	1. korak - Posjetite online portal TREĆA DOB ČITANJA <u>O 3rdreadingage (3rd-reading-age.eu)</u> Korak 2 – Pronađite IO1 – Kurikulum Korak 3 – Pročitajte sadržaj šest područja i odredite temu, ciljeve i ishode Korak 4 – Odgovorite na sljedeće pitanje <ul style="list-style-type: none"> ● Mislite li da sadržaj priručnika odražava potrebe starijih polaznika u vašoj zajednici? ● Koje su posebnosti vašeg lokalnog konteksta istaknute? ● Što mislite kako se sadržaj priručnika može prilagoditi potrebama starijih polaznika u vašoj zajednici? 		

Aktivnost samostalnog učenja M1.2

Naslov modula	Predstavljamo projekt Treća dob čitanja		
Naziv aktivnosti	Upoznajte se s aktivnostima online učenja na Portalu	Trajanje aktivnosti	1h
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznati se se s online obrazovnim aktivnostima Portala - razviti analitičko mišljenje - prespitati i prilagoditi pristup radu sa starijim polaznicima 		
Cilj aktivnosti	Završetkom ove aktivnosti steći ćete detaljno znanje o IO2 - Portalu zajednice za e-čitanje, njegovom sadržaju i aktivnostima. Također ćete moći prilagoditi sadržaj portala potrebama starijih polaznika u vašoj zajednici.		
Materijali potrebni za aktivnost	Potrebni su: <ul style="list-style-type: none"> - Materijali za bilježenje, olovka ili olovka - Digitalni uređaj: računalo, prijenosno računalo, tablet ili pametni telefon - Pristup internetu - Portal zajednice za e-čitanje 		
Detaljne upute	1. korak - Posjetite online portal TREĆA DOB ČITANJA <p style="text-align: center;">O 3rdreadingage (3rd-reading-age.eu)</p> Korak 2 - Pregledajte portal, pohađajte online tečaj i dok to radite imajte na umu ova pitanja: <ul style="list-style-type: none"> • Odgovara li razini kompetencija starijih polaznika vaše zajednice? • Je li jednostavan za korištenje, lako dostupan? • Je li prikladan za starije polaznike? • Kako biste prilagodili svoj pristup? 		

Modul 2 - Karakteristike, potrebe i motivacije starijih polaznika

Ovaj modul usmjeren je na istraživanje karakteristika starijih polaznika i odgovora na njihove potrebe, kroz analizu značajnih lokalnih iskustava i usporedbu sa sličnim iskustvima partnera.

Priručnik za nastavnike s planom lekcije M2

Plan lekcije M2	
Naslov modula	Karakteristike, potrebe i motivacije starijih polaznika
Ciljna skupina	Nastavnici u obrazovanju odraslih i knjižničari
Svrha ovog modula	Cilj ovog modula je identificirati i usporediti potrebe starijih polaznika i različito okruženje za učenje, spremno integrirati profesionalne alate s novim online alatima i resursima
Ishodi učenja modula	<ul style="list-style-type: none"> - Opisati karakteristike starijih polaznika - Opisati različite metode učenja - Naznačiti ključne elemente uključenosti i aktivnog građanstva - Koraci za povećanje učenja na jednostavan i ugodan način - Koraci za povećanje samopouzdanja starijih polaznika i njihove digitalne svijesti
Trajanje modula	4 sata (3 F2F, 1 SDL)
Teme	Potrebe starijih polaznika u pogledu metoda učenja, karakteristika i nastavnika i njegove uloge, pregled najboljih praksi
Priprema	Računalni uređaj i internetska veza za pregledavanje korisne web stranice i platforme. Stručne radionice i timske aktivnosti

Plan lekcije za F2F okruženja za učenje				
Br.	Teme i podteme/aktivnosti učenja	Trajanje (minute)	Metode treninga	Potrebni materijali/oprema
1	Uvod Nastavnik predstavlja glavne teme modula	10	Plenarna sjednica	Olovke i materijal za bilješke za sudionike
	Karakteristike i potrebe starijih polaznika Za ovu aktivnost nastavnik predlaže sesiju brainstorminga za cijelu grupu. Od sudionika se traži da razmisle o karakteristikama starijih polaznika, okruženjima za učenje, motivacijama i načinima učenja te da naznače što misle da su ključni elementi. Na kraju sesije brainstorminga, sudionici bi trebali imati zajednički popis ključnih elemenata za razmatranje u realizaciji projekta.	35	Brainstorming	Radni materijal 2.1 Olovke i materijal za bilješke za sudionike Flipchart i markeri
	pauza	15		
2	Stariji polaznici i okruženja za učenje Lokalno iskustvo: <i>La Libera Università per gli adulti di Faenza i njegove aktivnosti</i> Prezentacija	15	Plenarna sjednica	Laptop i video projektor priključak za internet Olovke i materijal za bilješke za sudionike

3	<p>Čitanje kao socijalna uključenost i aktivno građanstvo</p> <p>Lokalno iskustvo: <i>Patto per la lettura di Bologna: mreža za širenje prakse čitanja</i> Prezentacija</p>	30	Plenarna sjednica	Laptop i video projektor priključak za internet Olovke i materijal za bilješke za sudionike
	pauza	15		
4	pitanje i odgovori	10	Plenarna sjednica	Flipchart i markeri
5	<p>Europska iskustva. Usporedba</p> <p>Nastavnik traži od sudionika da identificiraju i naznače slične inicijative u svojim zemljama, da identificiraju njihove glavne karakteristike i da ih usporede s onima koje smo upravo analizirali.</p>	25	timska aktivnost	Olovke i materijal za bilješke za sudionike Flipchart i markeri
6	<p>Završna sjednica</p> <p>Nastavnik provjerava sa sudionicima imaju li nedoumice ili komentare</p>	10	Plenarna sjednica	Flipchart i markeri

Radni materijal 2.1

Naslov modula	Karakteristike, potrebe i motivacije starijih polaznika		
Naziv aktivnosti	Stariji polaznici, tko su oni?	Broj aktivnosti	
Opis aktivnosti	<p>Svrha ove aktivnosti brainstorminga je pozvati nastavnike u obrazovnju odraslih na razmišljanje o starijim polaznicima usredotočujući se na četiri specifična aspekta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • njihove karakteristike • njihovu motivaciju • njihove načine učenja • okruženja za učenje koja su prikladna za njih <p>Na početku sesije nastavnik traži od sudionika da se usredotoče na prvu temu i pita ih "koje su fizičke i psihičke karakteristike starijeg polaznika?" i zapisuje odgovore na flipchart.</p> <p>Nastavnik nastavlja na isti način s ostalim temama.</p> <p>Na kraju sesije brainstorminga sudionici bi trebali imati zajednički popis ključnih elemenata za raspravu i razmatranje u provedbi projekta.</p>		

Aktivnost samostalnog učenja M2

Naslov modula	Karakteristike, potrebe i motivacije starijih polaznika		
Naziv aktivnosti	Usredotočite se na svoju zajednicu	Trajanje aktivnosti	1h
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Pretražiti, prepoznati i upoznati resursa za starije polaznike u vašoj zajednici - Biti u mogućnosti odabrati one najprikladnije 		
Cilj aktivnosti	<p>Provođenjem ove aktivnosti naučit ćete gdje i kako tražiti resurse, projekte i inicijative za starije polaznike u vašoj zajednici. Također ćete moći procijeniti i odabrati najprikladnije prilike za razvoj projekta Treća dob čitanja.</p>		
Materijali potrebni za aktivnost	<p>Potrebni su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Materijali za bilježenje, olovka ili olovka - Digitalni uređaj: računalo, prijenosno računalo, tablet ili pametni telefon - Pristup internetu 		
Detaljne upute	<p>Korak 1 - Istražite resurse za starije polaznike u svojoj zajednici pretražujući, na primjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Socijalne i zdravstvene službe lokalne samouprave • Javne i privatne kulturne ustanove (knjižnice, muzeji, udruge, rekreativni klubovi) • Centre za obrazovanje odraslih • Zajednice i domovi umirovljenika <p>Korak 2 - napravite popis resursa koji vam se čine najvažnijima, analizirajte ih imajući na umu ova pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kojim karakteristikama ili potrebama starijih polaznika se ti resursi bave? • Koje područje ili područja nastavnog plana i programa obuhvaća? • Što mislite kako bi ti resursi mogli utjecati na projekt? 		

Modul 3 - Čitateljski klubovi: sudjelovanje i dijeljenje

Priručnik za nastavnike s nastavnim planovima M3

Plan lekcije M3	
Naslov modula	Čitateljski klubovi: sudjelovanje i dijeljenje
Ciljna skupina	Nastavnici u obrazovanju odraslih i knjižničari
Svrha ovog modula	Cilj ovog modula je identificirati i prepoznati glavne karakteristike čitateljskih klubova i njihovu važnost za osobe starije životne dobi.
Ishodi učenja modula	<ul style="list-style-type: none"> - Opisati karakteristike čitateljskih klubova - Navesti glavne svrhe i prednosti čitateljskih klubova - Upoznati i usporediti različita iskustva čitateljskog kluba - Pratiti korake za povećanje učenja jednostavno način - Pratiti korake za povećanje samopouzdanja osoba starije životne dobi i njihove digitalne svijesti
Trajanje modula	3 sata
Teme	<ul style="list-style-type: none"> - Čitateljski klubovi: karakteristike i vrste - Uloga čitateljskog kluba za osobe starije životne dobi - Iskustvo čitateljskih grupa knjižnice Cervia
Priprema	Računalni uređaj i internetska veza za pregledavanje korisne web stranice i platforme Stručne radionice i timske aktivnosti Prijevoz autobusom do Cervije i natrag

Nastavni plan za nastavu uživo				
Br.	Teme i podteme/aktivnosti učenja	Trajanje (minute)	Metode treninga	Potrebni materijali/oprema
1	Uvod Nastavnik predstavlja glavne teme modula.	5	Plenarna sjednica	Olovke i materijal za bilješke za sudionike
2	Umrežavanje i razgovor o čitateljskim skupinama. Dva iskustva iz Italije: - <i>Biblioclik: La rete dei Gruppi di lettura</i> - <i>Il blog Gruppo di lettura</i> Prezentacija	10	Plenarna sjednica	Laptop i video projektor priključak za internet Power Point 3.1 Olovke i materijal za bilješke za sudionike
	Aktivnost br.1 Europska iskustva. Usporedba Nstavnik traži od sudionika da identificiraju i naznače inicijative čitateljskih klubova u svojim zemljama, da identificiraju njihove glavne karakteristike i da ih usporede s onima koje smo upravo analizirali.	30	Timska aktivnost	Listić aktivnosti 3.1 Olovke i materijal za bilješke za sudionike Flipchart i markeri
	pauza	15		
3	Posjet knjižnici 'Maria Goia' u Cerviji i susret s čitateljskim klubovima - pregled situacije čitateljskih klubova u Italiji - korisni alati za čitateljske klubove - odnos između čitateljske klubova i knjižnice	90	Plenarna sjednica	Olovke i materijal za bilješke za sudionike

	- susret s čitateljima iz čitateljskog kluba: njihovo iskustvo			
--	--	--	--	--

Radni materijal 3.1

Naslov modula	Čitateljski klub: sudjelovanje i dijeljenje		
Naziv aktivnosti	Mapiranje zajednice	Broj aktivnosti	2
Opis aktivnosti	<p>Nastavnik traži od sudionika da počnu upoznavati i mapirati teritorij svoje zajednice odgovarajući na ova pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postoje li čitateljski klubovi u vašoj ciljanoj zajednici? • Kojoj dobnoj skupini su namijenjeni? • Jesu li online ili uživo? • Gdje se sastaju i kada? • Jesu li se upoznali tijekom pandemije i kako? • Postoje li fizička mjesta ili virtualne mreže koje čitateljima omogućuju da saznaju informacije o čitateljskim klubovima, otkriju one najbliže ili najprikladnije u kojima mogu sudjelovati?		

Modul 4 - Digitalne vještine i alati za starije polaznike

Ovaj se modul usredotočuje na poučavanje digitalnih vještina starijih polaznika i aplikacija za digitalno čitanje, kroz niz primjera lokalnih i nacionalnih najboljih praksi i usluga.

Priručnik za nastavnike s nastavnim planom M4

Nastavni plan M4	
Naslov modula	Digitalne vještine i alati za starije polaznike
Ciljna skupina	Nastavnici u obrazovanju odraslih i knjižničari
Svrha ovog modula	Cilj ovog modula je identificirati i usporediti lokalne i nacionalne resurse u podučavanju digitalnih vještina, upoznati, koristiti i usporediti usluge i alate za e-čitanje
Ishodi učenja modula	<ul style="list-style-type: none"> - Poznavati i procijeniti lokalna i regionalna iskustva u podučavanju digitalnih vještina starijih polaznika - prepoznati i primijeniti strategije i metodologije za poučavanje digitalnih vještina starijih polaznika - povećati i podijeliti znanje o resursima svog područja - povećati samopouzdanje starijih polaznika i njihovu digitalnu svijest
Trajanje modula	4 sata (3 F2F, 1 SDL)
teme	<ul style="list-style-type: none"> - Podučavanje digitalnih vještina starijim polaznika - Poznavanje i testiranje aplikacija za digitalno čitanje
Priprema	Računalni uređaj i internetska veza za pregledavanje korisne web stranice i platforme. Stručne radionice i timske aktivnosti

Nastavni plan za učenje uživo				
Br.	Teme i podteme/aktivnosti učenja	Trajanje (minute)	Metode treninga	Potrebni materijali/oprema
1	<p>Podučavanje digitalnih vještina starijim polaznicima Uvod Nastavnik predstavlja glavne teme modula.</p> <p>Lokalno iskustvo: <i>@lfieri digitali: la prima mossa la facciamo noi</i> Unione della Romagna faentina Presentacija</p>	10 20	Plenarna sjednica	Laptop i video projektor priključak za internet Olovke i materijal za bilješke za sudionike Power Point
2	pitanje i odgovori	15	Plenarna sjednica	
	pauza	15		
3	<p>Usluge e-čitanja <i>Vaša biblioteka ne završava ovdje 13 godina MLOL-a</i> MLOL (Mrežna knjižnica medija) pregled i prezentacija</p>	45	Plenarna sjednica	Laptop i video projektor priključak za internet
	pauza	15		
	<p><i>Vaša biblioteka ne završava ovdje 13 godina MLOL-a</i> MLOL (Mrežna knjižnica medija) pregled i prezentacija (drugi dio)</p>	30	Plenarna sjednica	Laptop i video projektor priključak za internet
	<p>Rasprava i završna sjednica Nastavnik provjerava sa sudionicima imaju li nedoumice ili komentare</p>	15	Plenarna sjednica	Olovke i materijal za bilješke za sudionike Flipchart i markeri

Aktivnost samousmjerenog učenja M4

Naslov modula Digitalne vještine i alati za starije polaznike			
Naziv aktivnosti	Podučavanje digitalnih vještina starijim polaznicima	Trajanje aktivnosti	1h
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznati se s ICT alatima: Media Library OnLine MLOL Portal - Predstaviti inicijative, portale i ICT alate primjerene starijim polaznicima na ugodan način kako bi se mogli uključiti i informirati u životu zajednice - Koristiti korisne vještine za praćenje uputa za prijavu, preuzimanje e-knjige na e-čitač/pametni telefon/računalo/tablet, - koristiti aplikacije za preuzimanje i slušanje e-knjiga i audioknjiga 		
Cilj aktivnosti	Završetkom ove aktivnosti moći ćete vježbati s digitalnim alatima i moći ćete ih prezentirati na način koji najbolje odgovara potrebama starijih polaznika.		
Materijali potrebni za aktivnost	Potrebni su: <ul style="list-style-type: none"> - Materijal za bilježenje, olovka ili olovka - Digitalni uređaj: računalo, prijenosno računalo, tablet ili pametni telefon - priključak za internet 		
Detaljne upute	Korak 1 - Posjetite mrežni portal MLOL Portal MLOL - Digitalna posudba (prestito digitale) po biblioteche (medialibrary.it) Korak 2 - Odaberite stavku VODIČ Korak 3 - Pročitajte korak po korak što možete pronaći na MLOL-u, kako pregledavati web stranicu, kako se prijaviti i kako možete preuzeti e-knjigu Korak 4 - Pokušajte preuzeti e-knjigu na svoj mobitel ili računalo		

Modul 5 Evaluacija

Zaključak ovog treninga posvećen je praksama i tehnikama evaluacije učenja u neformalnom i informalnom kontekstu. Kao nastavnici u obrazovanju odraslih u zajednici trebali bismo biti voljni facilitirati samorefleksiju i samoevaluaciju među starijim polaznicima.

Priručnik za nastavnike s nastavnim planom M5

Nastavni plan M5	
Naslov modula	Evaluacija
Ciljna skupina	Nastavnici u obrazovanju odraslih i knjižničari
Svrha ovog modula	Cilj ovog modula je omogućiti odabir ključa tvrdnje/teme za svaki modul izobrazbe za nastavnike u obrazovanju odraslih i knjižničare u svrhu provedbe formative aktivnosti evaluacije s lokalnim članovima CMT-a i za stalno poboljšavanje ponude učenja.
Ishodi učenja modula	Opisati aktivnosti formativnog ocjenjivanja. Opisati procese samovrednovanja. Provesti aktivnosti formativne procjene s lokalnim članovima CMT-a. Koristiti nove modele ocjenjivanja. Buti voljni primijeniti pristup temeljen na znanju stalno poboljšavati pružanje učenja. Stvoriti osjećaj pripadnosti grupi i volju da budete aktivni član lokalnog CMT-a.
Trajanje modula	2 sata F2F
teme	Naučite i upoznajte se s praksama vrednovanja za starije polaznike. Izrada ad hoc evaluacijskih alata za program Treća dob čitanja.
Priprema	Za ovaj modul neophodni su računalni uređaj i internetska veza za pregledavanje Kurikuluma online čitanja i portala Treća dob čitanja.

Nastavni plan za učenje uživo				
Br.	Teme i podteme/aktivnosti učenja	Trajanje (minute)	Metode treninga	Potrebni materijali/oprema
1	<p>Evaluacija treninga</p> <p>Uvod</p> <p>Nastavnik predstavlja glavne teme ovog posljednjeg modula: nastavnik pokazuje nekoliko mogućih metoda korištenih za evaluaciju aktivnosti</p> <p>Sumativno vrednovanje</p> <p>Formativno vrednovanje</p> <p>Prakse samovrednovanja za starije polaznike</p> <p>Nastavnik dijeli sudionike u dvije skupine. Jedna grupa će razviti aktivnost 1.1 formativno vrednovanje. Druga skupina će razviti aktivnost 1.2 o samovrednovanju.</p>	10	Plenarna sjednica	Laptop i video projektor PowerPoint Prezentacija
1.1	<p>Aktivnost br. 1.1 Grupa 1</p> <p>Implementirati formativno aktivnosti procjene s lokalnim članovima CMT-a</p> <p>Nastavnik poziva grupu na otvorenu raspravu postavljajući sljedeća pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Koji su vaši omiljeni načini provjere napretka iskustva učenja unutar zajednice? ▪ Koje ključne pokazatelje obično koristite za procjenu zadovoljstva sudionika? 	35	Timska aktivnost i rasprava	Radni materijal 5.1 Olovke i bilješka materijali za sudionika Digitalni uređaj kao što je računalo, prijenosno računalo, tablet ili pametni telefon Pristup Internetu

<p>1.2</p>	<p>(upitnici, uobičajeni pokazatelji na ljestvici od 1 do 5, SWOT mreže, google obrasci itd.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prema vašem iskustvu, koliko aktivnosti formativnog ocjenjivanja pomažu poboljšanju i razvoju novih metoda poučavanja? <p>Aktivnost br. 1.2 Grupa2 Ocijenite napredak Prakse samovrednovanja za starije polaznike</p> <p>Cilj je da se potaknete samosvijest i natjerajte ih da razmišljaju o svom učinku i doprinosu projektu. Nastavnik može dobiti vrijedne informacije sa svježih točaka gledišta, na primjer, pomaže im da identificiraju jake i slabe točke treninga i usporediti ih s perspektivom svojih kolega.</p> <p>Nastavnik poziva grupu na otvorenu raspravu o sljedeća pitanja (primjer):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ U kojem aspektu(ima) vašeg treninga ste najviše uživali? Najmanje? • Koje vještine ili nova znanja biste željeli razvijati kako biste poboljšali svoje studije? ▪ Imate li resurse koji su vam potrebni da bi vaš trening bio uspješan? Koji bi dodatni izvori ili informacije bili od pomoći? 			<p>Radni materijal 5.2</p>
------------	--	--	--	----------------------------

	pauza	15		
2	<p>Rasprava</p> <p>Nastavnik poziva dvije grupe da rasprave i objasne svoje odgovore, tako da će za svaku aktivnost biti sastavljen popis ključnih točaka i pitanja na koja se treba usredotočiti u evaluacije.</p> <p>Krajnji rezultat će biti konačna verzija koju je cijela grupa plenarno podijelila i koristila tijekom obuke.</p>	25	Plenarna sjednica	Laptop i video projektor Flipcharts i oznake
3	Završna sjednica	20	Plenarna sjednica	Flipcharts i oznake

Radni materijal - 5.1

Naslov modula	Evaluacija		
Naziv aktivnosti	Implementirati formativno aktivnosti procjene s lokalnim članovima CMT-a	Broj aktivnosti	1.1
Opis aktivnosti	<p>Ova timska aktivnost ima za cilj naglasiti korisnost postojanja zajedničkih kriterija za ocjenjivanje postignutih rezultata, uz svijest o različitim referentnim kontekstima.</p> <p>Kroz formativno ocjenjivanje, nastavnici mogu provjeriti razumijevanje polaznika, dobiti vrijedne podatke o njihovom učenju, a zatim koristiti te podatke za izmjenu nastave. Kada nastavnici znaju što polaznici znaju (ili ne znaju), mogu se prilagoditi kako bi upoznali polaznike na njihovoj razini. Najbolji alati za formativno ocjenjivanje također pomažu polaznicima u samorefleksiji i procjeni, shvaćanju gdje su i kamo trebaju ići.</p> <p>Skupina ima 35 minuta za slobodnu raspravu o aktivnostima formativnog ocjenjivanja i identificiranje ključnih točaka uspješnog ocjenjivanja, razmišljajući o metodama spomenutim tijekom uvoda. Preostale minute prije završne sesije posvećene su povratnim informacijama svake grupe uz otvorenu raspravu koja će za cilj imati pojednostavljenje jezika i potpuno razumijevanje odabranih točaka.</p> <p>Nastavnik će imati zadatak zapisati na flip chart najnoviju verziju dva obrasca za evaluaciju koje je razvila cijela grupa na plenarnoj sjednici. Kasnije se može prenijeti u Google Forms na različitim jezicima partnerstva kako bi projektno osoblje i nastavnici uključeni u lokalne pilot projekte proveli informiraniju procjenu rezultata.</p>		

Radni materijal - 5.2

Naslov modula	Evaluacija		
Naziv aktivnosti	Ocijenite napredak Prakse samovrednovanja za starije polaznike	Broj aktivnosti	1.2
Opis aktivnosti	<p>Ova timska aktivnost ima za cilj naglasiti korisnost postojanja zajedničkih kriterija za ocjenjivanje postignutih rezultata, uz svijest o različitim referentnim kontekstima.</p> <p>Samovrednovanje je procjena koju stariji polaznici provode o vlastitom radu, slijedeći određene unaprijed utvrđene parametre i kriterije.</p> <p>Cilj ove aktivnosti je razviti skup ključnih i strateških točaka za samovrednovanje.</p> <p>Grupa ima 35 minuta za slobodnu raspravu o praksama samovrednovanja za starije polaznike i identificiranje ključnih točaka uspješnog ocjenjivanja, razmišljajući o ponuđenim primjerima. Preostale minute prije završne sesije posvećene su povratnim informacijama svake grupe uz otvorenu raspravu koja će za cilj imati pojednostavljenje jezika i potpuno razumijevanje odabranih točaka. Nastavnik će imati zadatak zapisati na flip chart najnoviju verziju dva obrasca za evaluaciju koje je razvila cijela grupa na plenarnoj sjednici. Kasnije se može prenijeti u Google Forms na različitim jezicima partnerstva kako bi projektno osoblje i nastavnici uključeni u lokalne pilot projekte proveli informiraniju procjenu rezultata.</p>		